

СТАНОВИЩЕ

за дисертационния труд
на Зорница Валентинова Маркова

на тема: *„Емоционална интелигентност и мотивацията за учене като детерминанти за избор на професия“*,

**представен за придобиване на образователна и научна степен „доктор“,
по професионално направление 3.2. Психология,
Докторска програма „Педагогическа и възрастова психология“,
към Катедра „Психология“**

**на Варненски свободен университет „Черноризец Храбър“,
с научни ръководители**

Проф. д.пс.н. Галя Герчева-Несторова
Доц. д-р Ваня Христова

Изготвил становището: проф. д-р Севджихан Ахмедова Еюбова
от Шуменски университет „Епископ Константин Преславски“
(професионално направление 3.2. Психология / Психология на развитието в
детска и юношеска възраст)

I.АКТУАЛНОСТ

Дисертационният труд на Зорница Маркова разглежда актуален научен, но и екзистенциален въпрос, който възниква още в юношеството – как човек решава на какво да посвети професионалния си живот и кои са факторите, които повлияват това решение. В по-конкретен план докторантката търси отговор на това в каква степен ключови характеристики на личността, като емоционалната интелигентност и мотивацията за учене оказват влияние върху кариерната ориентация в ранна зрялост. В дизайна на представеното

дисертационно изследване се открояват три изследователски фокуса – емоционалната интелигентност, мотивацията за учене и изборът на професионална ориентация. Основната изследователска цел е да се направи проверка на емпирично равнище в каква степен емоционалната интелигентност, или емоционално себевъзприетите характеристики, и мотивацията за учене оказват влияние върху личностния механизъм за регулация на кариерния избор.

II. ХАРАКТЕРИСТИКА НА ДИСЕРТАЦИОННИЯ ТРУД

Дисертационният труд е в обем от 189 страници и се състои от увод, четири глави, литература и осем приложения. Основният текст съдържа 11 таблици, 21 фигури и 2 диаграми. Списъкът на използваната литература се състои от 244 източника – 60 на кирилица и 184 на латиница. В първа глава *„Психологични аспекти на професионалния избор на личността“* са представени основните концепции, които се разглеждат в дисертационния труд, а именно - професионалното самоопределение, външни и вътрешни фактори с влияние върху субективния избор на професия. Направен е и обстоен преглед на класическата и съвременната литература в областта на емоциите и емоционалната интелигентност, а също и на основните теоретични модели и методи на измерването им. Във втората глава – *“Методика и дизайн на емпиричното изследване“*, са представени целта, задачите, обектът, предметът, хипотезите, методологията на изследване и инструментариумът, както и ограниченията на емпиричното изследване. В трета глава са представени качествен и количествен анализ и интерпретация на резултатите от проведеното изследване. Четвърта глава съдържа обсъждане и обобщение на резултатите от емпиричното изследване, както и насоки и препоръки за бъдещи изследвания.

III. НАУЧНИ И НАУЧНО-ПРИЛОЖНИ ПРИНОСИ

Основните приноси на дисертационният труд: „Емоционална интелигентност и мотивацията за учене като детерминанти за избор на професия“ могат да бъдат обобщени като:

1. Систематизация на основните изследователски перспективи, теоретични и експериментални източници, които подкрепят с научни доказателства, че конструкта емоционална интелигентност може да се определи като личностна черта или емоционална лична ефикасност.
2. Резултатите от емпиричното изследване запълват съществуващ дефицит в изследванията на психологическата специфика на избора на кариерен път.
3. Съставена е авторска скала за измерване на мотивите за избор на професионално направление/специалност, която има добра надеждност и конструктивна валидност.
4. Предложен е теоретико-емпиричен модел, който изследва взаимовръзката между личностните характеристики, академичната мотивация и мотивите за избор на професия.
5. Представят се доказателства, според които емоционалната интелигентност е важен предиктор при избора на академична специалност и област за кариерно развитие.
6. Емпирично се потвърждава медиращата роля на емоционалната интелигентност във взаимоотношението между академичната мотивация и мотивите за избор на професия/специалност.
7. Резултатите имат пряка практическа приложимост и могат да послужат като ориентири за оптимизиране на работата на специалисти в сферата на образованието, а също и на ученици и кандидат-студенти в посока подкрепа на тяхната самооценка и успешна професионална реализация.

По темата на дисертацията са представени четири научни публикации – две, от които са самостоятелни и две в съавторство, с което е изпълнено и второто условие за минимални изисквани точки към показатели от група Г, съгласно Правилника за прилагане на закона за развитието на академичния състав в Република България.

IV. КРИТИЧНИ ОЦЕНКИ, ЗАБЕЛЕЖКИ И ПРЕПОРЪКИ

Нямам препоръки и забележки към представеният дисертационен труд.

V. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Представеният дисертационен труд, авторефератът, свързаните с темата 4 научни публикации, анализът на значимостта и съдържащите се научно-приложни приноси ми дават основание да предложа на членовете на Уважаемото научно жури, на Зорница Валентинова Маркова да бъде присъдена образователна и научна степен „доктор“ по професионално направление 3.2. „Психология“, докторска програма „Педагогическа и възрастова психология“.

02.05.2023 г.

Изготвил становището:

проф. д-р Севджихан Еюбова